

MANUÁL PROJEKTU „BABIČKA A DĚDEČEK DO ŠKOLKY“

V roce 2012 jsme se rozhodli, že uvedeme v život projekt „Babička a dědeček do školky“, který spojuje tři generace.

Projektu se vždy účastnily děti z mateřských škol, jejich rodiče a senioři ve věku 55+.

Z tohoto projektu měly prospěch nejen všechny tři výše zmíněné skupiny, ale celé mateřské školy, ve kterých projekt probíhal.

Každá mateřská škola obdržela balíček 15 hodnotných dětských knih. Senioři četli dětem z darovaných knih, nebo mohli využít stávající knihovny mateřské školy. Darované knihy zůstaly v mateřské škole pro další využití, pro další děti.

Kromě dílčích cílů, jako je setkávání nejmladší a nejstarší generace, sdílení životních příběhů a času prostřednictvím předčítání, bylo hlavním cílem zavést rituál předčítání do rodin. Ceníme si toho, že se nám podařilo motivovat rodiče ke čtení v rodinách, kde se prozatím nečetlo dětem vůbec nebo málo. Tam, kde se již předčítalo, jsme vnesli další prvek – propojení s denní činností v MŠ.

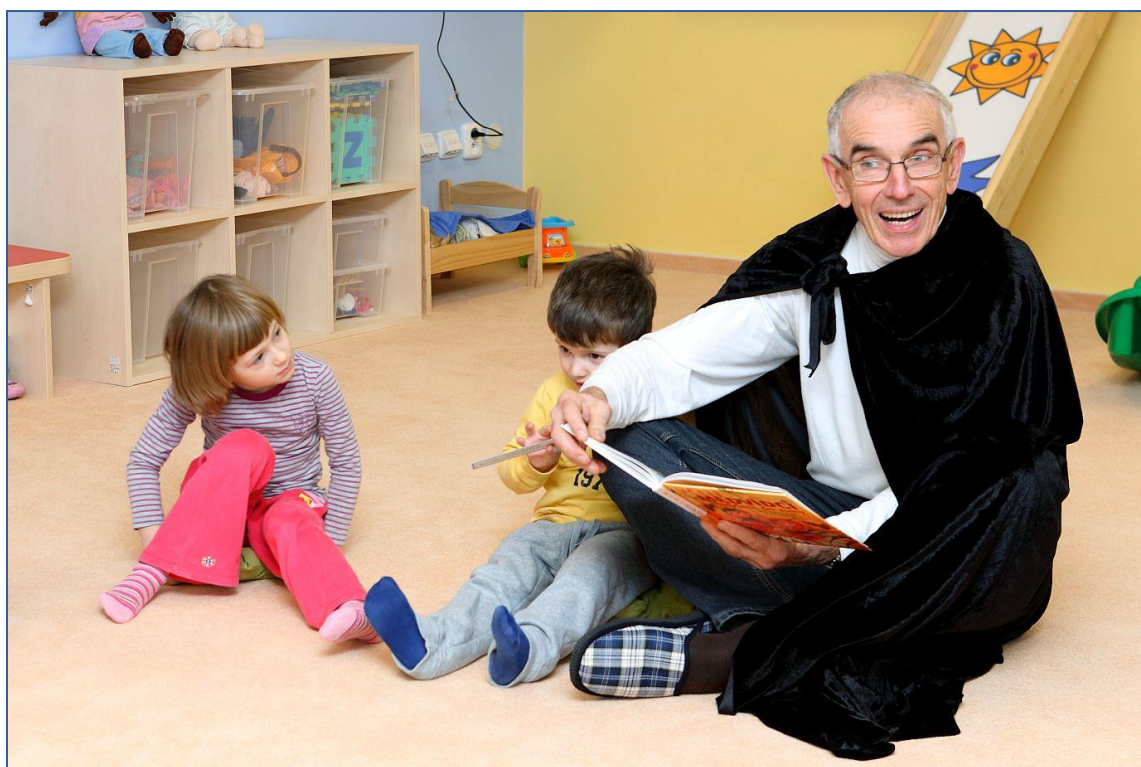
Projekt může trvat 4 - 9 měsíců, září – červen, vždy 5 po sobě jdoucích dní v měsíci.

Proč jsme se rozhodli realizovat projekt *BABIČKA A DĚDEČEK DO ŠKOLKY*?

- **PROTOŽE** dnešní děti vyrůstají v jazykově chudém prostředí. Rodiče s nimi stále méně rozmlouvají a čtou. Kontakt s živým slovem vytlačila televize, jejímž nástrojem není jazyk, ale obraz.
- **PROTOŽE** na základě studie PISA z roku 2009 je čtenářská gramotnost u mladých lidí v ČR podprůměrná ve srovnání s výsledky jiných zemí.
- **PROTOŽE** propojil seniory, děti i rodiče. Senior pravidelně navštěvoval MŠ a četl. Poté se rozloučil dárkem, kterým byla tištěná pohádka. Děti si ji odnesli domů a rodiče jim ji přečetli. Další den si senioři s dětmi o pohádce povídali.
- **PROTOŽE** podíl seniorů ve společnosti se rapidně zvyšuje - proto je velmi důležitá mezigenerační solidarita.
- **PROTOŽE** jsme chtěli přispět k zakotvení dobrovolnictví jako přirozené součásti občanského života.

Co přináší pravidelné předčítání:

- ▶ uspokojuje nejdůležitější emoční potřeby dítěte
- ▶ vytváří pevné pouto mezi předčítajícím a dítětem
- ▶ podporuje psychický rozvoj dítěte
- ▶ posiluje jeho sebevědomí
- ▶ rozvíjí jazyk, slovní zásobu, dává svobodu ve vyjadřování
- ▶ formuje čtecí a písemné návyky
- ▶ učí samostatnému myšlení – logickému a kritickému
- ▶ rozvíjí představivost
- ▶ zlepšuje soustředění
- ▶ trénuje paměť
- ▶ přináší všeobecné znalosti
- ▶ ulehčuje učení a pomáhá dosáhnout úspěchů ve škole
- ▶ učí děti hodnotám a rozlišování dobra od zla
- ▶ je výbornou zábavou
- ▶ zabraňuje vzniku závislosti na televizi a počítači
- ▶ je to únik od nudy, neúspěchů a problémů
- ▶ chrání dítě před hrozbou ze strany masové kultury
- ▶ je prevencí patologických jevů
- ▶ formuje čtecí návyky a podporuje získávání vědomostí po celý další život
- ▶ zvyšuje čtenářskou gramotnost dítěte

Zapojení cílových skupin do realizace projektu:

- **děti v MŠ** – vybrané třídy v MŠ se pravidelně předčítá
- **rodiče dětí z MŠ** – čtou dětem každý den pohádku za "domácí úkol"
- **senioři 55+** - pravidelně navštěvují MŠ a čtou dětem pohádky a povídají si o hrdinech, o příbězích, vysvětlují dětem složitá slova, atd.

Počet zapojených tříd a seniorů je na rozhodnutí mateřské školy. Pokud by byla v projektu zapojena 1 třída v konkrétní mateřské škole, je třeba domluvit minimálně 2 seniory, kteří se mohou střídat nebo zastupovat v případě, že jeden z nich onemocní nebo bude mít jiný program. Pokud se do projektu zapojí všechny třídy MŠ (například 4), je nutné zajistit 4-6 seniorů, kteří budou pravidelně docházet dětem číst. Pokud budete chtít zapojit do projektu každý měsíc jiné babičky a dědečky, potřebujete na 9 měsíců 18 osob v případě zapojení 1 třídy. Ale vše záleží na možnostech školky.

Po dobu pilotního projektu se ve třech našich mateřských školách střídalo celkem 15 seniorů, 14 babiček a 1 dědeček.

Jak jsme postupovali

ČERVENEC - SRPEN

- **Vytipování mateřských škol.**

Vytypovali jsme si 5 mateřských škol ve Frýdku-Místku a po schůzce s ředitelkami jsme se domluvili na realizaci ve třech z nich.

- **Tisk a následné rozšíření náborového letáku na získání dobrovolníků z řad seniorů.**

Naše spolupracující grafička navrhla a realizovala náborové plakáty, které jsme roznesli po městě, vyvěsili na Magistrátu FM, v Klubech důchodců, za výlohou některých obchodů, na Akademii J. A. Komenského, kde probíhá Univerzita 3. věku, v mateřských školách, které jsme oslovili.

- **Medializace v tisku a na internetu.**

Ve Zpravodaji Magistrátu Frýdek-Místek jsme uveřejnili článek o spuštění projektu. Informace jsme také zavěsili na naše webové stránky a na facebook.

- **Nákup vhodných knih na předčítání do každé MŠ.**

Nakoupili jsme do každé ze tří mateřských škol 15 dětských knih. Vybírali jsme tituly jak z klasické dětské literatury (např. Děti z Bullerbynu, Z deníku kocoura Modročka, ...), tak knihy nové (např. Lichožrouti, Kouzelná baterka, ...). Tyto knihy pak zůstaly v knihovničce MŠ.

MANUÁL PROJEKTU „BABIČKA A DĚDEČEK DO ŠKOLKY“

- **Tisk: plakáty, kde budou senioři zapisovat, co již dětem přečetli; záložky do knih; brožurky o důležitosti čtení; nálepky s logem projektu na dveře.**

- **Nákup odměn pro děti**

- kulaté nálepky se zvířátky
- pohádkové bloky pro nalepování tištěných pohádek a nálepek
- pastelky
- silikonové fosforeskující náramky s nápisem Celé Česko čte dětem
- knihy pro každé dítě
- záložky do knihy
- magnetka s logem Celé Česko čte dětem

- **Nákup pohádkového kostýmu pro seniory.**

Každé MŠ jsme nechali ušít pohádkový kostým pro babičku (kouzelný plášť) a dědečka (královská pelerína, kouzelný klobouk atd.).

- **Nákup maskota čtení do každé MŠ.**

Maskotem projektu byl Hihlík (hlavní hrdina „Knihy desetiletí“ Pavla Šruta „Lichožrouti“).

ZÁŘÍ

- **Schůzka všech seniorů, kteří se budou podílet na projektu.**

V září jsme se v prostorách jedné ze školek sešli se všemi seniory, kteří se nám na začátku přihlásili. Senioři byli seznámeni podrobně s kampaní Celé Česko čte dětem® a s pravidly projektu „Babička a dědeček do školky“. Dále jsme babičky proškolili v tom, jakým způsobem by měly číst

- čtení má být zábavné
- je fajn, když předčítající mění hlas podle postav
- čtení musí být nahlas a srozumitelné
- je dobré zařazovat během čtení otázky, např. k obsahu, ke sloům, kterým by děti nemusely rozumět, zeptat se na podobnou situaci v jejich životě, atd.
- čtení nemá být dlouhé (stačí 5-10 minut max.)
- děti mohou u čtení sedět na zemi, ležet hrát si (dítě vnímá, i když dělá něco jiného)

MANUÁL PROJEKTU „BABIČKA A DĚDEČEK DO ŠKOLKY“

- **Schůzka s ředitelkami MŠ - přesné rozdělení termínů týdenního předčítání.**

Na schůzkách s ředitelkami MŠ jsme si rozdělili termíny čtení seniorů do konce roku 2012 a dohodly se, jak bude probíhat spolupráce a kontaktování seniorů.

- **Předání 15 knih a propagačních materiálů (plakáty, kde budou senioři zapisovat, co už dětem přečetli, záložky, brožurky, nálepky) do každé školky.**

Ve školkách jsme předali 15 knih, které budou zdobit knihovničky školek, záložky do knih a brožurky o důležitosti předčítání dětem. Také jsme předali plakáty, do kterých budou senioři zapisovat, co už dětem přečetli a tyto plakáty budou viset ve školce, aby děti viděly, co už četli.

- **Beseda s rodiči v MŠ.**

Rodiče byli seznámeni s posláním kampaně Celé Česko čte dětem[®] a s projektem „Babička a dědeček do školky“. Byly jim předány propagační materiály Celé Česko čte dětem[®] a také úvodní dotazník s otázkami týkajícími se Celé Česko čte dětem[®] a projektu „Babička a dědeček do školky“.

ŘÍJEN - DUBEN

- **Návštěva pohádkových babiček a dědečků v MŠ**

Návštěvy probíhaly vždy 1 týden v měsíci, 5 po sobě následujících dní.

- **Na první návštěvě senioři rozdali dětem pohádkové bloky.**

Pohádkové bloky sloužily k nalepování krátkých tištěných pohádek k domácímu čtení rodiči, ke kreslení obrázků k pohádkám a k nalepování odměn = nálepek se zvířecími obrázky.

- **V rámci každé návštěvy senioři dětem četli pohádky či jiné příběhy, povídali si s nimi o knížkách, o literárních hrdinech, jejich činech atd.**

Pohádky vybíraly většinou přímo paní učitelky tak, aby byly krátké, aby byly přiměřeny věku, aby je mohly začlenit obsahem do svých denních či týdenních programů pro děti. Povídání o knihách bylo důležitým momentem k rozvíjení vzájemné komunikace mezi dětmi a seniory.

MANUÁL PROJEKTU „BABIČKA A DĚDEČEK DO ŠKOLKY“

- **Po každém čtení v MŠ se senioři rozloučili s dětmi dárkem, kterým byla tištěná pohádka. Tuto pohádku si děti nalepily do pohádkového bloku a odnesly domů.**

Pohádku vybírala koordinátorka projektu, která ji také přinesla vytištěnou do MŠ. Domácí čtení rodiči bylo důležité nejen z důvodu zapojení rodičů do projektu, ale také proto, že další den se babičky či dědeček ptali, o čem byla pohádka čtená doma a za odpovědi dostávaly za odměnu nálepky do bloku. Na konci projektu vznikla dětem pohádková kniha s 35 pohádkami, které jim doma rodiče četli. K této knize, kterou zdobily také obrázky a nálepky, se mohou děti kdykoliv v budoucnu vrátet.

- **Při poslední dubnové návštěvě babičky a dědečkové udělali vyhodnocení. Děti, které za celý rok sesbíraly nejvíce nálepek, obdržely dárečky (magnetku, náramek, knihu, časopisy).**

Samozřejmě, že odměny dostaly všechny děti, protože spolupráce s dětmi a rodiči byla téměř ve všech případech příkladná.

MANUÁL PROJEKTU „BABIČKA A DĚDEČEK DO ŠKOLKY“

KVĚTEN

V květnu proběhlo závěrečné setkání se seniory, kteří se do projektu „Babička a dědeček do školky“ zapojili. Na setkání obdrželo 14 babiček a 1 dědeček jako poděkování za jejich účast v projektu knižní poukázku v hodnotě 300 Kč.

V každé MŠ proběhla závěrečná beseda s rodiči, kde byl prostor pro diskusi na téma:

Co přineslo pravidelné čtení jejich rodině?

Jak se u nich změnila situace?

Budou v pravidelném čtení pokračovat?

Chtěli byste, aby senioři docházeli do školky i nadále?

*P. S. Práce s dětmi, seniory, rodiči i pedagogy byla krásná, obohacující a měla smysl. Děti byly spontánní a natěšené, senioři zpočátku ostýchaví a posléze uvolnění a veselí, rodiče byli překvapení a pak spokojeni, pedagogové od počátku nadšení ☺. **Nenechejte se ničím odradit, najděte možnosti, jak projekt realizovat vlastními silami a jděte do toho!***

A na závěr trochu statistiky od roku 2012 do současnosti roku 2016:

- cca 200 školek si projekt zrealizovalo pod naším vedením nebo prostřednictvím zaslání našeho manuálu
- odhadem dalších cca 200 školek projekt realizuje samo, na základě informací z okolí, od jiných školek, z internetu - svépomocí
- pilotně školka realizuje projekt vždy nejdříve v jedné třídě a máme zkušenost, že poté projekt zavede do celé školky, což při předpokladu, že průměrně má jedna MŠ 4 třídy, v každé je průměrně 30 dětí a každé dítě má průměrně 1 sourozence a 2 rodiče, tak můžeme dojít k těmto číslům:

MANUÁL PROJEKTU „BABIČKA A DĚDEČEK DO ŠKOLKY“

1. Přímo projekt ovlivnil v pilotních třídách odhadem 12.000 dětí a v dalších třídách odhadem 18.000 dětí.
 2. Nepřímo projekt ovlivnil v pilotních třídách odhadem dalších 12.000 dětí (sourozenci) a v dalších třídách odhadem 18.000 dětí.
 3. Přímo ovlivnil projekt odhadem 24.000 rodičů v pilotních projektech a 36.000 rodičů v dalších třídách.
 4. Nepřímo opět stejná čísla.
- odhadem se doposud zúčastnilo projektu 800 seniorů, z toho 1/5 dědečků a 4/5 babiček

JAK MŮŽETE PROJEKT REALIZOVAT

Projekt můžete realizovat také bez účasti partnera, který vám poskytne finance a bez pomoci grantů a dotací.

Dárky do projektu od Celé Česko čte dětem – zdarma☺ od nás

- plakáty „Hledáme babičky a dědečky“
- plakáty „Zapojili jsme se do projektu Babička a dědeček do školky“
- velká kulatá nálepka „Babička a dědeček do školky“ na dveře vaší MŠ
- drobné odměny pro děti a rodiče: záložky do knihy, plakáty se zvířátky pro zápis přečtených knih, pravítka, záložky do knihy, brožurky pro rodiče

Oslovení seniorů

- oslovte babičky či dědečky dětí z vaší mateřské školy
- oslovte své známé či rodinné příslušníky z řad seniorů
- vyvěste plakát „Hledáme babičky a dědečky“ ve vaší mateřské škole, v blízkých základních školách, v knihovně, atd.

Knihy do mateřské školy

- oslovte rodiče dětí, zda mohou věnovat školce dětské knihy, které již mají přečteny či leží doma v knihovnách rodinných příslušníků
- oslovte rodiče dětí s žádostí o sponzorský dar – stačí, když každá rodina koupí 1 knihu a máte desítky nových knih v knihovně školky
- zorganizujte sbírku knih prostřednictvím blízké základní školy mezi školáky
- zapojte do sbírky knih seniory v seniorských klubech ve městě či obci
- požádejte o nákup knih vašeho zřizovatele

Pohádkové kostýmy pro babičky a dědečky

- vyrobte kostýmy s dětmi ve školce ze zdrojů školky nebo rodin (někteří mohou mít doma zbytky látek, vlny, obnošené oblečení, ze kterého se dá ušít něco nového)
- kupte třeba jen papírový pohádkový klobouk v papírnickví (kouzelnický, čarodějnický, královskou korunu, atd.), který stojí pár korun
- oslovte místní divadelní spolek či kulturní dům o zapůjčení či darování kostýmu (stačí pelerína, klobouk,)
- oslovte nějakou maminku či babičku, která umí šít

MANUÁL PROJEKTU „BABIČKA A DĚDEČEK DO ŠKOLKY“

Pohádkové bloky pro děti

- vyrobte si bloky s dětmi ve školce (tato varianta přináší jednak možnost autorského výrobku dítěte, jednak barevné i velikostní varianty)
- požádejte o koupi bloků rodiče
- využijte sešity nebo bloky, které používáte ve školce

Pohádky k nalepení do pohádkových bloků ke čtení rodičů dětem za domácí úkol

- požádejte o pomoc školáky v blízké základní či střední škole (mohou pohádky vybrat a napsat na papír k nalepení v rámci výuky např. psaní všemi deseti, výuky IT, atd.)
- požádejte o pomoc starší sourozence dětí v MŠ
- zapojte do psaní pohádek rodiče (např. každý rodič může přepsat pohádku z vybrané knihy doma na počítači, vytisknout x-krát nebo zajistit tisk pohádek; tím, že zapojíte všechny rodiče, získáte spoustu různých pohádek, které se pak dostanou do každé rodiny)
- na vyžádání vám můžeme poslat elektronicky námi vyzkoušené krátké pohádky, které si pak sami vytisknete

Dárky pro děti za správné odpovědi

- požádejte rodiče, aby každý koupil nějaký počet veselých nálepek, tím získáte velké množství různých nálepek
- použijte barevná razítka, např. se zvířátky a odměňujte děti razítky do pohádkového bloku
- vymyslete jiný druh odměny, např. barevné skleněné kamínky či perličky, dřevěné perličky či kolečka (lze koupit v obchodech s potřebami na výrobu domácích šperků), atd., fantazii se meze nekladou, záleží na vašich možnostech

Dárky pro děti na konci projektu

- nakupte dárky z rozpočtu školky (kniha, fosforeskující náramky, drobné hračky, atd.)
- požádejte rodiče o sponzorský dar
- požádejte o sponzorský dar např. prodejnu hraček, papírnictví, knižní nakladatelství, atd.
- vyřešte to společným dárkem pro děti, např. návštěvou ZOO, divadla, bazénu
- nedávejte dětem žádné dárky, ale motivujte je jinak

MANUÁL PROJEKTU „BABIČKA A DĚDEČEK DO ŠKOLKY“

Dárky pro seniory, zapojené do projektu

- motivujte seniory k dobrovolnické činnosti zdarma (pro potěšení, seberealizaci, vyplnění volného času)
- zajistěte dobrovolného fotografa, který vyfotí každého seniora a odměnou mu budou fotografie ze čtení a pobytu s dětmi v MŠ; darujte seniorům závěrečné společné foto všech čtoucích babiček a dědečků s dětmi
- pozvěte seniory na závěrečné posezení v MŠ s dětmi a rodiči (nebo jen s dětmi), (děti mohou v rámci své činnosti připravit vlastnoručně pohoštění pro babičky, dědečky a rodiče)
- oslovte sponzory, zřizovatele, prodejny, supermarkety, atd. o dárky pro seniory (poukázky na knihy, poukázky na nákup v supermarketu, atd.)

MANUÁL PROJEKTU „BABIČKA A DĚDEČEK DO ŠKOLKY“

Společné sdílení pohádkových či životních příběhů přináší důležitý vklad do života dítěte.

